

Investigation and Analysis of Effective Components on the Space Organization of the Entrepreneur City (Case study: Ilam city)

Mohamad Salavarzizadeh^{1✉}, Ali Asghar Bagmohammadi², Dr. Hojat Sheikhi³

1. Assistant Professor of Geography & Urban Planning, Technical and Engineering Faculty, University of Ilam, Ilam, Iran
✉ E-mail: M.salavarzi@ilam.ac.ir
2. Instructor of Architectural Engineering, Technical and Engineering Faculty, University of Ilam, Ilam, Iran
E-mail: A.bagmohammadi@ilam.ac.ir
3. Associate Professor of Geography & Urban Planning, Technical and Engineering Faculty, University of Ilam, Ilam, Iran
E-mail: H.shaykhi@ilam.ac.ir

How to Cite: Salavarzizadeh, M; Bagmohammadi, A A; & Sheikhi, H. (2023). Investigation and Analysis of Effective Components on the Space Organization of the Entrepreneur City (Case study: Ilam city). *Geography and Development*, 21 (70), 207-224.

DOI: <http://dx.doi.org/10.22111/GDIJ.2023.7405>

Received:

11 December 2021

Received in revised form:

27 September 2022

Accepted:

26 November 2022

Published online:

20 January 2023

ABSTRACT

This study aims to evaluate the effective components in the space organization of the entrepreneurial city; A case study of Ilam city has been done. The method of this research is applied according to the purpose and analytical-descriptive based on its nature. The research data was analyzed using SEM structural equation modeling and SPSS software and LISREL structural equations. The tests used in this study were confirmatory factor analysis and path analysis. The method of data collection is field and library and a researcher-made questionnaire consisting of 60 items with 5 options in the form of Likert scale has been used to collect information. The statistical population of the study was 20000 entrepreneurs in Ilam city. Based on the sample rule of structural equations, 250 questionnaires were distributed among the statistical sample. The results show that the independent and hidden components of urban natural environment, socio-cultural environment of the city, urban infrastructure, quality of education and training centers related to entrepreneurship, information and communication technology related to entrepreneurship, administrative organization on the hidden component of space organization The city of Ilam has had a significant impact and there is a significant relationship between these independent and dependent variables. Also, there was no significant effect between the components of the economic environment of the city and the laws, regulations and policies of entrepreneurship and the hidden component of the situation of the Ilam Space Organization.

Keywords:

Entrepreneurship,
Ilam city,
Components of urban
entrepreneurship,
Space organization.

© the Author(s).

Publisher: University of Sistan and Baluchestan

Extended Abstract

1. Introduction

The term "spatial organization" refers to the systematic arrangement and distribution of units of a set in space in accordance with the general functions of that set or the expression of order and regularity among the components of a specific and purposeful set. The system is comprised of several interdependent subsystems that interact, affect, and collaborate to achieve a shared purpose. As a result, one of the objectives of this research is to analyze the primary factors of entrepreneurship in urban areas. In

general, the unstable economy and resulting unemployment are one of the most severe concerns in Ilam province, particularly in Ilam city, the province's capital, which has had unfavorable socio-cultural implications in the city. Building a spatial organization based on active entrepreneurship can positively impact the economic dynamics, job creation, and long-term economic development of the city of Ilam. Natural and historical structure, socio-economic structure, circulation system structure, and city performance and activity structure are the most

influential elements when considering the spatial organization of a city and the distribution of its activities. With this methodology, the primary objective of this study is to answer the question, "What factors influence the spatial organization of the entrepreneurial city in Ilam?" Partial goals have been explored to answer this question, including the impact of urban infrastructure, education, entrepreneurship training centers, information and communication technology, organizational structure, and the status of related laws, rules, and policies on the development of urban entrepreneurship.

2. Methods and Material

We chose this study's methodology based on its objectivity, applicability, and descriptive-analytical nature. Utilizing Lisrel and SPSS software, the method for analyzing study data is SEM structural equation modeling. It is an extension of the general linear model that allows researchers to simultaneously evaluate a collection of regression equations. Structural equation modeling aims to evaluate hypotheses on the links between observed and actual variables. This investigation employs CFA confirmatory factor analysis and path analysis. The data collection technique is field and library research, and the researcher created a 60-item questionnaire with five options on a Likert scale. Based on the rule of thumb of structural equations, a sample of 250 participants was selected, and the researcher-created questionnaire was disseminated among the statistical sample.

3. Results and Discussion

According to the structural model's general conclusions regarding the model's state of fit, the model is well-fitted. The results demonstrate that the relative chi-square index divided by the degree of freedom of the model is 2.4, which, when less than 3, shows that the model is well-fitting. In addition, the p-value of the research's structural element, which measures its significance level, was equivalent to 0.000, indicating a favorable condition. Therefore, all the components of the entrepreneurial city have t values less than 1.96 and -1.96, except for the two components of the economic situation with RMSEA values of 0.2 and the status of laws, rules, and policies with RMSEA values of 0.31.

The model's appropriate fit demonstrates a meaningful correlation and effect between the remaining six factors. The findings of the structural model in the standard estimation state indicate that the independent and latent variable of information and communication technology status consists of four items in the standard estimation mode with a path coefficient of 0.84. In the mode of significant coefficients, the significance level is 10.91, which has the greatest influence on the spatial organization

of Ilam city and is approved. The urban infrastructure environment component also includes five elements with an impact factor of 0.63 and a significance level of 9.28, which have the lowest impact on the spatial organization of Ilam city. Consequently, this element demonstrates that information technology plays an essential and crucial role in the creation and promotion of the entrepreneurial city, requiring significant consideration in the city's development plans. In addition, the research findings regarding the two components of the economic environment, with six items, and the component of rules and regulations and policy making, with five items, had no significant effect in the standard estimation mode with influence coefficients of 0.02 and 0.08, respectively, and in the significance level mode with values of 0.28 and 0.31. The effectiveness of these two factors on urban entrepreneurship has, therefore, not been confirmed.

4. Conclusion

Economic stability entails improved resource allocation and management and a steady flow of private and public investment. Entrepreneurship's function in economic growth is not confined to boosting productivity and per capita income; rather, it encompasses developing and initiating fundamental changes in economic and social activities. The economic conditions element with a significance level of 0.02 and the set of laws, regulations, and policies relating to entrepreneurship with a significance level of 0.08 do not indicate a favorable situation for these two factors in Ilam, indicating that these two components should be taken into consideration. The key conclusion of this study is the great relevance of the information and communication technology factor, which has functioned as the most significant factor in the spatial organization of entrepreneurship in the city of Ilam, with a significance level of 10.91. Given the high cost of land and the high rent of activity centers, special attention is given to the development of the essential infrastructure in the field of information and communication technology, such as Internet bandwidth, networking in the context of virtual space, and virtual access to international and national markets for the purchase and sale of necessary products. In contrast, the research reveals that the role of education and urban infrastructure are less significant than other factors, with effect coefficients of 0.68 and 0.63, respectively, indicating that these factors are in poor quantitative and qualitative condition.

Keywords: lam city, Components of urban entrepreneurship, Spatial organization, Entrepreneurial city.

5. References

- Babaei Hazejan, Mojtabi; Ali Pirannejad; Hossein Mohammad Porzarandi; Mojtaba Amiri (2015). Identification of economic factors affecting urban entrepreneurship (case study: Tehran), economy and urban management. Volume 5. Number 1. 83-99.
<https://www.sid.ir/paper/224887/f>
- Hazratzadeh, Morteza (2015). Investigating the role of municipalities in improving and promoting urban entrepreneurship with a focus on urban management, the second international congress of geosciences and urban development. Tabriz.
<https://www.sid.ir/paper/240376/fa>
- Office of Entrepreneurship Development and Workforce Productivity (2018). Global Entrepreneurship Report, Ministry of Labor Cooperation and Social Welfare.
- Sharfi, Vahid (2014). Lisrel; Step-by-step training, Havar Publications. First Edition.
- Sarafi, Muzaffar (1985). An overview of spatial development issues with a special look at the land use plan, first edition. Program and budget organization. Tehran.
- Sheikhi, H (2017). Analysis of environmental capabilities for urban development (case study: Ilam city), human geography research. Volume 50. Volume 1.127-144.
https://jhgr.ut.ac.ir/article_59312.html
- Technical consulting engineers (2012). Comprehensive plan revision studies, Ilam Province General Road and Urban Planning Department.
- Homan, Heydar Ali (2015). Modeling structural solutions using Lisrel software, Samt Publications. Tehran. The seventh edition.
- Abella, A., Ortiz-de-Urbina-Criado, M., & De-Pablos-Heredero, C. (2017). A model for the analysis of data-driven innovation and value generation in smart cities' ecosystems. *Cities*, 64, 47-53.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275116303845>
- Allwinkle, S., & Cruickshank, P. (2011). Creating smart-er cities: An overview. *Journal of urban technology*, 18(2), 1-16.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10630732.2011.601103>
- Alvarez, S. A., & Barney, J. B. (2007). Discovery and creation: Alternative theories of entrepreneurial action. *Strategic entrepreneurship journal*, 1(1- 2), 11-26.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/sej.4>
- Anthopoulos, L. G., & Vakali, A. (2012). Urban planning and smart cities: Interrelations and reciprocities. In *The Future Internet: Future Internet Assembly 2012: From Promises to Reality 9* (. 178-189).
https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/28083/10.1007_978-3-642-30241-1.pdf
- Barile, S., Ciasullo, M. V., Iandolo, F., & Landi, G. C. (2021). The city role in the sharing economy: Toward an integrated framework of practices and governance models. *Cities*, 119, 103409.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275121003085>
- Bernardi, M., & Diamantini, D (2018). Shaping the sharing city: An exploratory study on Seoul and Milan. *Journal of Cleaner Production*, 203, 30-42.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0959652618324764>
- Chong, Z., & Pan, S (2020). Understanding the structure and determinants of city network through intra-firm service relationships: The case of Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area. *Cities*, 103, 102738.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275119304755>
- Currie, M (2020). Data as performance—Showcasing cities through open data maps. *Big Data & Society*, 7(1), 2053951720907953.
<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/2053951720907953>
- Foss, N. J., & Klein, P. G (2012). *Organizing entrepreneurial judgment: A new approach to the firm*. Cambridge University Press.
<https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=FN1iBp2oqOoC&oi=fnd&pg=PR5&dq=Foss>
- Gao, X., Meng, J., Ling, Y., Liao, M., & Cao, M (2022). Localisation economies, intellectual property rights protection and entrepreneurship in China: A Bayesian analysis of multi-level spatial correlation. *Structural Change and Economic Dynamics*, 61, 156-165.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0954349X22000182>

- He, J., Huang, X., & Xi, G (2018). Urban amenities for creativity: An analysis of location drivers for photography studios in Nanjing, China. *Cities*, 74, 310-319.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275117311538>
- He, Q., He, W., Song, Y., Wu, J., Yin, C., & Mou, Y (2018). The impact of urban growth patterns on urban vitality in newly built-up areas based on an association rules analysis using geographical 'big data'. *Land Use Policy*, 78, 726-738.
- Jiaqi, C. A. I (2021). Measurement and Characteristics of Employment Centers in Shenzhen: A Study Using Enterprise Survey Data in 2017. *Journal of Landscape Research*, 13(3), 51-62.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264837718306938>
- Jacobs, J (1961). *Death and life of great American cities.*, New York: NY: Random House.
<https://www.academia.edu/download/58736355/5816-15512-1-PB20190328-113674-17px9eh.pdf>
- Jiaqi, C. A. I. (2021). Measurement and Characteristics of Employment Centers in Shenzhen: A Study Using Enterprise Survey Data in 2017. *Journal of Landscape Research*, 13(3), 51-62.
<https://search.proquest.com/openview/00e67f16b32d46c2b5e2e7371fe5b87c/1?pq-origsite=gscholar&cb1>
- Las Casas, G., Lombardo, S., Murgante, B., Pontrandolfi, P., & Scorza, F. (2014). Open data for territorial specialization assessment territorial specialization in attracting local development funds: an assessment. procedure based on open data and open tools. *TeMA-Journal of Land Use, Mobility and Environment*.
<http://www.serena.unina.it/index.php/tema/article/view/2557>
- Mayhew, L. D., & Leonardi, G. (1982). Equity, efficiency, and accessibility in urban and regional health-care systems. *Environment and Planning A*, 14(11), 1479-1507.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1068/a141479?journalCode=epna>
- Mendoza, G., Llopis, J., Gasco, J., & Gonzalez, R. (2021). Entrepreneurship as seen by entrepreneurs in a developing country. *Journal of Business Research*, 123, 547-556.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0148296320306962>
- Neves, F. T., de Castro Neto, M., & Aparicio, M. (2020). The impacts of open data initiatives on smart cities: A framework for evaluation and monitoring. *Cities*, 106, 102860.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275120312087>
- Penco, L., Ivaldi, E., Bruzzi, C., & Musso, E. (2020). Knowledge-based urban environments and entrepreneurship: Inside EU cities. *Cities*, 96, 102443.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S026427511930006X>
- Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of management review*, 25(1), 217-226.
<https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/amr.2000.2791611>
- Townsend, A. M (2001). Network cities and the global structure of the Internet. *American behavioral scientist*, 44(10), 1697-1716.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/00027640121957998?journalCode=absb>
- Zheng, S., & Du, R (2020). How does urban agglomeration integration promote entrepreneurship in China? Evidence from regional human capital spillovers and market integration. *Cities*, 97, 102529.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275119307437>
- Zhou, N. (2022). Research on urban spatial structure based on the dual constraints of geographic environment and POI big data. *Journal of King Saud University Science*, 34(3).
https://scholar.google.com/scholar?hl=en&as_sdt=0%2C5&q=Zhou%2C+N.+%282022%29.+Research+on+urban+spatial+structure+based+on+the+dual+constraints+of+geographic+environment

بررسی و تحلیل مؤلفه‌های تأثیرگذار بر سازمان فضایی شهر کارآفرین مطالعه موردی: شهر ایلام

دکتر محمد سلورزی زاده^{۱*}، مهندس علی اصغر بگ محمدی^۲، دکتر حجت شیخی^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

سازمان فضایی بیانگر ترتیب و نظم اجزای یک مجموعه مشخص و هدفمند و یا ترتیب و توزیع نظام‌یافته واحدهای یک مجموعه در فضا در راستای عملکردهای عمومی آن مجموعه است. این پژوهش با هدف ارزیابی مؤلفه‌های مؤثر بر سازمان فضایی شهر کارآفرین (شهر ایلام) انجام شده است. روش انجام این تحقیق با توجه به هدف، کاربردی و براساس ماهیت، تحلیلی-توصیفی است. شیوه تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری SEM بوده و با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و معادلات ساختاری لیزرول انجام شده است. آزمون‌های به‌کاررفته در این پژوهش، تحلیل عاملی تأییدی CFA و تحلیل مسیر Path Analysis هستند. روش گردآوری داده‌ها، میدانی و کتابخانه‌ای بوده و از ابزار پرسشنامه محقق‌ساخته مشتمل بر ۶۰ گویه ۵ گزینه‌ای در قالب طیف لیکرت برای گردآوری اطلاعات استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۲۰۰۰۰ نفر از کارآفرینان سطح شهر ایلام بوده که براساس نمونه قاعده سرانگشتی معادلات ساختاری ۲۵۰ پرسشنامه بین نمونه آماری توزیع شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد مؤلفه مستقل و مکنون فناوری اطلاعات و ارتباطات با ضریب مسیر ۰/۸۴ و سطح معناداری ۱۰/۹۱ بیشترین تأثیر و عامل محیط زیست‌ساخت شهری با ضریب تأثیر ۰/۶۳ و سطح معناداری ۹/۲۸ کمترین تأثیر را در سازمان فضایی کارآفرینی شهری به همراه داشته است. همچنین، مؤلفه‌های محیط طبیعی شهری با ضریب مسیر ۰/۷۸ و سطح معناداری ۱۰/۷۷، سازمان اداری با ضریب مسیر ۰/۷۵ و سطح معناداری ۱۰/۱۳، محیط اجتماعی-فرهنگی شهر با ضریب تأثیر ۰/۷۱ و سطح معناداری ۹/۹۶، کیفیت آموزش و مراکز آموزشی با ضریب مسیر ۰/۶۸ و سطح معناداری ۹/۴۳ بر مؤلفه مکنون وضعیت سازمان فضایی شهر ایلام تأثیر معناداری داشته‌اند. در این میان مؤلفه‌های محیط اقتصادی شهر با ضریب تأثیر ۰/۰۲ و سطح معناداری ۰/۲۸ و قوانین، مقررات و سیاست‌های کارآفرینی با ضریب تأثیر ۰/۰۸ و سطح معناداری ۰/۳۱ بر سازمان فضایی شهر ایلام تأثیر معناداری نداشته‌اند.

جغرافیا و توسعه، شماره ۷۰، بهار ۱۴۰۲
تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۲۰
تاریخ بازنگری داوری: ۱۴۰۱/۰۷/۰۵
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۰۵
صفحات: ۲۲۴-۲۰۷

واژه‌های کلیدی:
شهر ایلام، مؤلفه‌های کارآفرینی شهری، سازمان فضایی، شهر کارآفرین.

مقدمه

ساختار فضایی یک شهر، توزیع عناصر شهری و رفتارهای زمانی- مکانی ساکنان آن شهر مهم‌ترین عاملی است که امکان شبیه‌سازی ساختار فضایی شهری را فراهم می‌کند (Jiaqi, 2021: 53). در حال حاضر، تمرکز تحقیقات فضایی شهری بر پژوهش در مورد ساختار سلسله‌مراتبی شهری، کاربری اراضی شهری و چیدمان عملکردی، ارتباط منطقه‌ای شهری و فضای رفتاری شهری است (He et al, 2018: 313). مؤلفه‌های مؤثر بر توزیع فضایی کارآفرینی شامل زیرساخت‌های شهری و اقتصادی، سرمایه انسانی،

با توسعه مراکز کارآفرینی در فضای شهری و نیز گسترش روش‌های جمع‌آوری اطلاعات و آنالیز داده‌ها، برنامه‌ریزان و محققان جغرافیای شهری به اهمیت داده‌ها برای مطالعه رفتار فضایی- زمانی شهری پی برده‌اند (Zhou, 2022: 34). این امر روش‌های تحلیلی و نوآوری‌های فنی جدیدی را برای تبیین نقش کارآفرینی در فضاهای کالبدی و اجتماعی شهرها ارائه می‌کند و فرصت‌های جدیدی را برای مطالعه ساختارهای فضایی شهری فراهم می‌آورد. در مطالعه

۱. استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران (نویسنده مسئول)

۲. مربی گروه مهندسی معماری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

۳. دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

۱. استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران (نویسنده مسئول)

۲. مربی گروه مهندسی معماری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

۳. دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

چندوجهی و دائماً در حال تحول اقتصاد شهری که بر سیستم‌های تولید و مصرف تأثیر می‌گذارد، پیامدهای مهمی هم برای ساختارهای شهری فضایی و هم برای حوزه‌های اجتماعی-اقتصادی و محیطی زندگی شهری دارد (Barile et al, 2021: 4). در واقع شهرها منبع نهایی و بازیگر اصلی اقتصاد اشتراکی شهری هستند. با توجه به این مهم که هسته مرکزی کارآفرینی و مدیریت استراتژیک بهره‌گیری هوشمندانه از فرصت‌ها، ظرفیت‌ها و منابع است؛ از این رو ایجاد یکپارچگی بین کارآفرینی و مدیریت استراتژیک اقتصاد شهر یک امر ضروری است. در هر صورت، این مدیریت شهری است که پیوند بین اقتصاد و فضای شهری را تحت تأثیر قرار می‌دهد و زمینه شکل‌گیری فعالیت‌های خلاقانه را فراهم می‌کند و از سرمایه‌گذاری‌هایی که با شکست مواجه می‌شوند، حمایت می‌کند (Bernardi & Diamantini, 2018: 35).

به طور کلی اقتصاد ناپایدار و به تبع آن بیکاری، یکی از مهم‌ترین معضلات استان ایلام و به‌ویژه شهر ایلام به‌عنوان مرکز استان به‌شمار می‌رود که پیامدهای ناخوشایند اجتماعی-فرهنگی را در سطح شهر بر جای گذاشته است. شکل‌گیری یک سازمان فضایی مبتنی بر کارآفرینی فعال می‌تواند در پویایی اقتصادی، اشتغال‌زایی و توسعه پایدار اقتصادی شهر ایلام مؤثر واقع شود. در بررسی سازمان فضایی شهر و پراکنش فعالیت‌ها عوامل متعددی تأثیرگذار هستند که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: ساختار طبیعی و تاریخی، ساختار اجتماعی-اقتصادی، ساختار نظام حرکتی و ساختار عملکرد و فعالیت شهر.

با این رویکرد، هدف اصلی این پژوهش پاسخ به این موضوع است که چه مؤلفه‌هایی بر سازمان فضایی شهر کارآفرین در سطح شهر ایلام تأثیرگذار هستند؟ برای رسیدن به پاسخ این موضوع، اهداف جزئی مانند تأثیر عوامل محیط طبیعی، عوامل محیط اقتصادی،

مراکز آموزشی، در دسترس بودن سرمایه، وضعیت فرهنگی و امکانات تفریحی هستند که در این میان مهم‌ترین عامل، سرمایه انسانی است (Zheng & Du, 2020:3) از منظر محققان فضای شهری (He et al, 2018: 313; Mayhew, 2015: 1482). امکانات مکانی یک ویژگی مهم برای جذب افراد خلاق، شرکت‌ها و سرمایه به شمار می‌رود. هدف مطالعات امکانات شهری، تبیین ارتباط بین فضای شهری به‌عنوان میزبان فعالیت افراد مستعد، دانشمند و کارآفرین است. ایده ساختار خلاقانه فضایی شهری که مبتنی بر تنوع فضای شهری است، با نظریه جیکوبز (Jacobs, 1961: 35) مبتنی بر طراحی فضای شهری برای مردم مطابقت دارد. فضاهای شهری می‌تواند عاملی اساسی در جهت افزایش کارآفرینی و جذب نیروهای خلاق از دیگر مناطق شهری باشد. بررسی سازمان فضایی شهر کارآفرین نشان می‌دهد که فعالیت‌های کارآفرینانه به طور مساوی در فضا توزیع نشده است. این توزیع نامتقارن در کشورهای در حال توسعه شدیدتر است (Gao et al, 2022: 160).

سازمان فضایی به ترتیب و توزیع نظام‌یافته واحدها و عناصر یک مجموعه در فضا در راستای عملکردهای عمومی مجموعه اطلاق می‌شود (صرافی، ۱۳۶۴: ۳۵). یک سیستم شامل تعدادی زیرسیستم به هم وابسته است که با هم در تعامل هستند و بر یکدیگر اثر می‌گذراند و در جهت برآوردن یک هدف مشترک با یکدیگر همکاری می‌کنند (گزارش جهانی کارآفرینی، ۲۰۱۸: ۳۷). کارآفرینی عاملی است که باعث رشد فضای شهری می‌شود و از مناسبات اداری تأثیر می‌پذیرد؛ ولی موتورهای محرکه کارآفرینی که باعث شکل‌گیری این توسعه فضای شهری نامتقارن می‌شود، هنوز مشخص نیستند (Gao et al, 2022: 156). بنابراین یکی از اهداف این مطالعه بررسی عوامل تعیین‌کننده اصلی کارآفرینی در داخل فضای شهری است. ماهیت

اطلاعات می‌تواند رخ دهد (Abella et al, 2017: 50; Neves et al, 2020: 6).

پیدایش شهرهای پسا صنعتی در کشورهای پیشرفته، تأثیر مؤلفه اطلاعات را به‌عنوان یک ابزار قدرتمند در جهت نیل به اهداف توسعه اقتصادی پایدار مورد تأکید قرار می‌دهد. هوشمندسازی به‌عنوان یک رویکرد خاص برای توسعه اقتصادی پایدار مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات با هدف بهبود برنامه‌ریزی شهری مورد استفاده برنامه‌ریزان شهری قرار گرفته است. ایجاد حجم وسیعی از داده‌ها که به‌طور مداوم به‌روز می‌شوند (به اصطلاح «داده‌های بزرگ») و آنالیز دقیق آن‌ها، ابزار اصلی این کار به‌شمار می‌رود. انقلاب صنعتی چهارم براساس تحول در داده‌ها اتفاق می‌افتد و یک روند جهانی برای تصمیم‌گیری‌های سیاسی بر مبنای آنالیز داده‌ها و اطلاعات را پیش‌روی تصمیم‌گیرندگان قرار می‌دهد. این روش از دولت‌ها می‌خواهد که با انتشار داده‌ها، شفافیت بیشتر و دسترسی آسان، فرصتی چالش‌برانگیز برای ایجاد تحول مثبت اجتماعی و اقتصادی را فراهم کنند (Currie, 2020: 6). به‌علاوه شرکت‌های مختلف با سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده در زمینه فناوری و اطلاعات به دنبال انتقال این پیام هستند که این سیستم، ابزاری قدرتمند برای زندگی بهتر است. محققانی مانند تاونسند^۱ (۲۰۰۱) آلونیکل^۲ (۲۰۱۱)، آنتوپولوس و وکالی^۳ (۲۰۱۲)، لاس و همکاران^۴ (۲۰۱۴) بر پتانسیل‌های ایجادشده در رابطه بین پایگاه‌های اطلاعاتی، شبکه‌ها و برنامه‌ریزی شهری تمرکز کرده‌اند.

برنامه‌ریزی شهری به دنبال این است که روش‌هایی را که از طریق آن پیوند بین اقتصاد و فضای شهری انجام می‌شود، تحت تأثیر قرار دهد و

محیط اجتماعی- فرهنگی، زیرساخت‌های شهری، آموزش و مراکز آموزشی کارآفرینی، وضعیت فناوری اطلاعات و ارتباطات، سازمان اداری و همچنین وضعیت قوانین، مقررات و سیاست‌های مرتبط با توسعه کارآفرینی شهری بررسی شده‌اند. از سؤالات فرعی پژوهش می‌توان به‌م‌وارد زیر اشاره کرد: نیروهای محیطی طبیعی چه تأثیری بر سازمان فضایی شهر کارآفرین دارند؟ اثر محیط اقتصادی شهر بر سازمان فضایی شهر کارآفرین چیست؟ محیط اجتماعی- فرهنگی شهری چه تأثیری بر سازمان فضایی شهر کارآفرین دارند؟ مؤلفه زیرساخت‌های شهری چگونه بر سازمان فضایی شهر کارآفرین تأثیر می‌گذارد؟ مراکز آموزش و مهارت آفرینی شهری چه تأثیری بر سازمان فضایی شهر کارآفرین دارند؟ آیا فناوری اطلاعات و ارتباطات شهری بر سازمان فضایی شهر کارآفرین تأثیر معناداری دارد؟ سازمان اداری شهری چه میزان بر سازمان فضایی شهر کارآفرین تأثیر می‌گذارد؟ آیا وجود قوانین، مقررات و سیاست‌گذاری در زمینه کارآفرینی شهری بر سازمان فضایی شهر کارآفرین تأثیر معناداری دارد؟

ادبیات و مبانی نظری

در دهه‌های گذشته، برنامه‌ریزان رویکردهای مختلفی را برای برنامه‌ریزی و توسعه شهری پایدار مورد بررسی قرار داده‌اند. محدودیت‌های توسعه فیزیکی شهر و کمبود منابع طبیعی در دسترس به‌عنوان موانعی در جهت توسعه اقتصادی شهرها مورد توجه برنامه‌ریزان شهری قرار گرفته و ارائه روش‌های جایگزین که از کارایی بالاتری برخوردار باشند، مورد توجه قرار گرفته‌اند. شهرها باید بتوانند راه‌حل‌های نوآورانه و آینده‌نگر برای حکومت، اقتصاد، رفت‌وآمد، محیط زیست، زندگی و مردم ارائه دهند. این تعامل تکنولوژیکی، سازمانی و سیاسی در بستر فناوری

1. Townsend
2. Allwinkle & Cruickshank
3. Anthopoulos & Vakali
4. Las Casas, et al

اجتماعی توأم با سیاست‌های مؤثر بر ارتقای کارآفرینی تأکید می‌کنند (Penco et al, 2020:3). ژنگ و همکاران (۲۰۲۰) کارآفرینی را از منظر تراکم شهری موردبررسی قرار داده و مؤلفه‌های مؤثر بر توزیع فضایی کارآفرینی را شامل زیرساخت‌های شهری، اقتصادی، سرمایه انسانی، مراکز آموزشی، دردسترس بودن سرمایه، وضعیت فرهنگی و امکانات تفریحی می‌دانند که در این میان سرمایه انسانی را مهم‌ترین عامل بر توزیع فضایی کارآفرینی در داخل فضای شهری شناسایی کرده‌اند (Zheng & Du, 2020:1). هی و همکاران (۲۰۱۸) در محیط شهری نانچینگ چین تأثیر عوامل منظر شهری، زیرساخت‌ها، مراکز آموزشی، امکانات تفریحی، زیرساخت‌های شهری و دسترسی‌پذیری را بر ارتقای کارآفرینی توریستی مورد بررسی قرار داده و بیان کرده‌اند که منظر شهری بیشترین تأثیر و مراکز آموزشی کمترین تأثیر را بر ارتقای کارآفرینی توریستی شهری داشته‌اند (He et al, 2018: 23).

حضرت‌زاده (۱۳۹۵) نقش شهرداری‌ها را در ارتقای کارآفرینی شهری مورد بررسی قرار داده و تدوین سیاست‌های شهر در خصوص حمایت از کارآفرینی مبتنی بر آموزش، توسعه زیرساخت‌ها، بهینه‌سازی حمل‌ونقل و ارائه تسهیلات به کارآفرینان را مورد تأکید قرار داده است (حضرت‌زاده، ۱۳۹۵: ۲).

بابایی‌هزه‌جان و همکاران (۱۳۹۵) عوامل اقتصادی مؤثر بر کارآفرینی شهری در داخل شهر تهران را مورد پژوهش قرار داده‌اند و تجاری‌سازی، اقتصاد هوشمند شهری، مکانیزم‌های پولی و بازارهای شهری را از عوامل تأثیرگذار بر کارآفرینی شهری نام برده‌اند (بابایی‌هزه‌جان و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۳).

روش پژوهش

مدل، به بیانی ساده یک گزاره آماری درباره روابط میان متغیرهاست. تدوین مدل در معادلات ساختاری، گام عمده‌ای است که فرایند آن باید سازه‌های مربوط،

زمینه شکل‌گیری فعالیت‌های خلاقانه را فراهم سازد و از سرمایه‌گذاری‌هایی که با شکست مواجه می‌شوند، حمایت کند (Bernardi & Diamantini, 2018: 36). در مورد چگونگی ظهور فرصت‌های تجاری جدید عمدتاً دو نظریه غالب وجود دارد. گروه اول بر این باور هستند که فرصت‌های کارآفرینی به‌صورت بالقوه در شهرها وجود دارند و این ویژگی‌ها ممکن است توسط کارآفرینان با موقعیت مناسب کشف شوند (Shane & Venkataraman, 2000: 220). درحالی‌که دسته دیگر بر نقش افراد نوآور در ایجاد و کشف فرصت‌های کاری جدید متمرکز هستند (Alvarez & Barney, 2007: 72). Foss & Klein, 2012: 50 در ادبیات اقتصاد شهری چه در کشورهای پیشرفته یا درحال توسعه، فعالیت‌های کارآفرینی به‌طور مساوی در فضا توزیع نشده است (Chong & Pan, 2020: 4). عوامل تعیین‌کننده اصلی توزیع فضایی کارآفرینی شامل پایگاه و زیرساخت‌های اقتصادی، سرمایه انسانی و مؤسسات تحقیقاتی، فرهنگ، امکانات رفاهی، سرمایه، سیاست و محیط دولت است. موضوع کارآفرینی در اروپا و کشورهای صنعتی مورد توجه محققان قرار گرفته است؛ درحالی‌که پژوهش‌های کمتری در این زمینه در بستر شهرهای کشورهای درحال توسعه انجام شده است. مندوزا و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان «کارآفرینی از نگاه کارآفرینان در کشورهای درحال توسعه» به بررسی ابعاد کارآفرینی پرداخته و عدم دسترسی به فناوری مدرن، مالیات زیاد، آموزش ضعیف، تشریفات اداری بیش‌ازحد را به‌عنوان مهم‌ترین موانع پیش‌روی کارآفرینان نام برده‌اند (Mendoza, et al., 2021: 549).

پنکو و همکاران (۲۰۲۰) به بررسی نقش محیط شهری در ارتقای کارآفرینی در شهرهای اروپایی پرداخته و عوامل فرهنگی اجتماعی، دیدگاه‌های اقتصادی، محیط و زیرساخت‌های شهری، نوآوری‌های شهری را مورد بررسی قرار داده و بر نقش محیط

۳- مدل عمومی: اشاره به تلفیقی از دو مدل فوق دارد (شرفی، ۱۳۹۳: ۸)

روش انجام این پژوهش با توجه به هدف، کاربردی و براساس ماهیت توصیفی-تحلیلی است. شیوه تحلیل این پژوهش نیز براساس معادلات ساختاری^۳ و با استفاده از نرم‌افزارهای لیزرل و SPSS انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش، ۲۰۰۰۰ نفر از کارآفرینان سطح شهر ایلام مستخرج از اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان ایلام بوده که براساس قاعده سرانگشتی معادلات ساختاری، نمونه ۲۵۰ نفری انتخاب شده و پرسشنامه محقق ساخته بین نمونه آماری توزیع شده است. این پرسشنامه شامل ۶۰ گویه به شرح جدول (۱) در فاصله زمانی تابستان سال ۱۴۰۰ به صورت آنلاین توسط کارآفرینان سطح شهر تکمیل شده است.

برای ارزیابی سؤالات و اهداف پژوهش و بر پایه پیشینه تحقیق، مبانی نظری و تجربیات پژوهشگر، مهم‌ترین مؤلفه‌های مؤثر در شکل‌گیری شهر کارآفرین استخراج شد و سپس با استفاده از روش تحلیل معادلات ساختاری و نرم‌افزارهای معادلات ساختاری LISREL به منظور کشف روابط معنادار و تأثیرگذاری معنادار بر پایه مقادیر کوواریانس میان مؤلفه‌های شهر کارآفرین در قالب هشت مؤلفه مستقل شامل: شناخت محیط طبیعی ۴ گویه، شناخت محیط اقتصادی ۱۲ گویه، شناخت محیط اجتماعی-فرهنگی ۴ گویه، زیرساخت‌های موردنیاز ۵ گویه، فناوری اطلاعات ۴ گویه، مراکز آموزش شهر کارآفرین ۶ گویه، سازمان اداری ۵ گویه و سیاست‌گذاری، قوانین و مقررات شهر کارآفرین ۵ گویه و یک مؤلفه وابسته شامل وضعیت کلی سازمان فضایی شهر کارآفرین ۸ گویه مورد ارزیابی قرار گرفت. در این فرایند تحلیل با توجه به بار عاملی ضعیف (کمتر از ۰/۵) تعدادی از گویه‌ها

مکنون و مشاهده شده و روابط بین سازه‌ها را مشخص کند. مدلیابی معادله ساختاری^۱ یک تکنیک تحلیل چندمتغیری بسیار کلی و نیرومند از خانواده رگرسیون چندمتغیری و به بیان دقیق‌تر بسط مدل خطی کلی^۲ است که به پژوهشگران امکان می‌دهد مجموعه‌ای از معادلات رگرسیون را به گونه هم‌زمان مورد آزمون قرار دهند. مدلیابی معادله ساختاری یک رویکرد آماری جامع برای آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط بین متغیرهای مشاهده شده و مکنون است (هومن، ۱۳۹۵: ۱۱). ویژگی اصلی این روش تجزیه و تحلیل هم‌زمان چندین متغیر مستقل و وابسته است که امکان افزایش درک و فهم ما از روابط پیچیده میان سازه‌های ذهنی را گسترش می‌دهد. این تکنیک آماری امکان بررسی یک سری از روابط وابستگی بین متغیرهای بیرونی (مستقل) و متغیرهای درونی (وابسته) را به‌طور هم‌زمان ایجاد می‌کند.

مدلیابی معادلات ساختاری می‌تواند در موارد پژوهشی متعددی مانند: مدلیابی علی یا تحلیل مسیر، تحلیل عامل تأییدی، تحلیل عاملی مرتبه دوم، مدل‌های مختلف رگرسیون، مدل‌های ساختاری کوواریانس و مدل‌های ساختاری همبستگی مورد استفاده قرار گیرد (هومن، ۱۳۹۵: ۱۸).

درحقیقت، برای مدل‌سازی معادلات ساختاری از سه روش استفاده می‌شود:

۱- مدل اندازه‌گیری: این مدل به رابطه بین متغیرهای مشاهده شده با متغیرهای مکنون مربوط به خودشان اشاره دارد که به نتایج تحلیل عاملی تأییدی گویند که برای بررسی روایی سازه از آن استفاده می‌شود.

۲- مدل ساختاری: اشاره به روابط علت و معلولی بین متغیرهای مکنون را مشخص می‌کند و تأثیرات علی و میزان واریانس تبیین شده و تبیین نشده را مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

از شاخص‌های نیکویی برآزش پرداخته شد و در پایان با استفاده از تحلیل عامل تأییدی و تحلیل مسیر به تعیین میزان اثرگذاری مؤلفه‌های مؤثر بر سازمان شهر کارآفرین پرداخته شد.

شامل ۶ گویه عوامل محیط اقتصادی از چرخه تحلیل حذف شدند. داده‌ها ابتدا وارد نرم‌افزار SPSS شد و سپس برای اجرای مدل معادلات ساختاری به محیط نرم‌افزار لیزرل فراخوان و مدل کلی پژوهش تعیین شد. در ادامه به ارزیابی مدل کلی پژوهش با استفاده

جدول ۱: اجزای مؤلفه‌های شهر کارآفرین برحسب نوع متغیرها و ترکیب آن‌ها

ردیف	تعداد گویه	نوع متغیر
۱	۷	مشخصات عمومی
۲	۴	متغیر مستقل
۳	۱۲	متغیر مستقل
۴	۴	متغیر مستقل
۵	۵	متغیر مستقل
۶	۴	متغیر مستقل
۷	۶	متغیر مستقل
۸	۵	متغیر مستقل
۹	۵	متغیر مستقل
۱۰	۸	متغیر مستقل
۱۱	۶۰	-

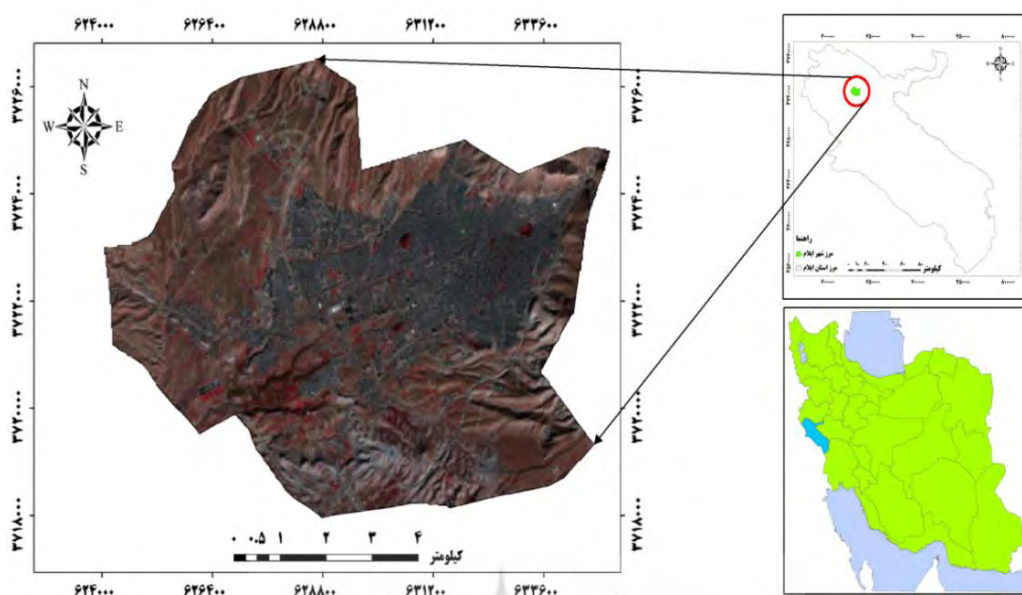
مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

محدوده مورد مطالعه

شهر ایلام مرکز استان ایلام بوده و در غرب و جنوب غرب کشور قرار دارد. این شهر از نظر عرض جغرافیایی در ۴۶ درجه و ۲۶ دقیقه طول شرقی و ۳۲ درجه و ۳۸ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. ارتفاع شهر ایلام از سطح دریا ۱۳۶۳ متر است. این شهر در دره‌ای کوهستانی و در دامنه جنوبی کبیرکوه از سلسله جبال زاگرس واقع شده است. براساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵، شهر ایلام حدود ۱۷۲۲۱۶ هزار نفر جمعیت (شیخی، ۱۳۹۷): ۱۳۲). این شهر از نظر محدوده منطقه‌ای شامل ۴ منطقه شهری است (مطالعات بازنگاری طرح جامع، ۱۳۹۲).

موقعیت جغرافیایی شهر ایلام در تقسیمات سیاسی کشور به شکل جزء به جزء در شکل زیر نشان داده شده است.

شهر ایلام مرکز استان ایلام بوده و در غرب و جنوب غرب کشور قرار دارد. این شهر از نظر عرض جغرافیایی در ۴۶ درجه و ۲۶ دقیقه طول شرقی و ۳۲ درجه و ۳۸ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. ارتفاع شهر ایلام از سطح دریا ۱۳۶۳ متر است. این شهر در دره‌ای کوهستانی و در دامنه جنوبی کبیرکوه از سلسله جبال زاگرس واقع شده است. براساس آخرین

شکل ۱: محدوده مورد مطالعه

تهیه و ترسیم: نگارندگان، ۱۴۰۱

یافته‌های پژوهش

از مجموع کارآفرینان پاسخ‌دهنده به سؤالات پرسشنامه، ۱۸/۸ درصد زن و ۸۱/۲ درصد مرد، همچنین ۹۳/۲ درصد بومی استان ایلام و ۶/۸ درصد نیز غیربومی هستند. از نظر نوع فعالیت جمعیت کارآفرینان شهر ایلام، ۳۶ درصد در بخش کشاورزی، ۱۳/۲ درصد در بخش صنعت، ۳۰/۴ درصد در بخش خدمات و ۲۰/۴ درصد در سایر بخش‌ها مشغول به فعالیت بوده‌اند. از نظر ترکیب سنی پاسخگویان گروه سنی ۳۱ تا ۴۰ ساله با ۴۳/۲ درصد بیشترین تعداد و گروه سنی بالای ۶۰ ساله با ۱/۶ درصد کمترین گروه سنی به شمار می‌روند.

وضعیت تحصیلات نیز نشان می‌دهد مدرک کارشناسی با ۳۴/۴ درصد بیشترین سهم و افراد کمتر از دیپلم با ۱/۶ درصد کمترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر مدت زمان اشتغال به فعالیت ۴۰/۴ درصد کمتر از ۵ سال، ۶ تا ۱۵ سال ۳۴ درصد، ۱۶ تا ۳۰ سال ۲۲/۸ درصد و افراد بالای ۳۰ سال با ۲/۸ درصد کمترین مدت زمان فعالیت را داشته‌اند. از نظر تعداد افراد شاغل در بنگاه‌های کارآفرینان شهری ۶۹/۳ درصد از بنگاه‌ها کمتر از ۵ نفر، ۱۴ درصد ۶ تا ۱۰ نفر، ۳/۶ درصد ۱۱ تا ۱۵ نفر، ۳/۶ درصد ۱۶ تا ۲۰ نفر و ۹/۶ نفر بالای ۲۰ نفر را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۲).

جدول ۲: ویژگی‌های توصیفی جامعه آماری

ردیف	متغیر	مقادیر گویه‌های عمومی (درصد)	
۱	جنسیت	زن	۱۸/۸
		مرد	۸۱/۲
۲	وضعیت اقامت	بومی	۹۳/۲
		غیربومی	۶/۸
۳	نوع فعالیت	کشاورزی	۳۶
		صنعت	۱۳/۲
۴	میزان فعالیت	کمتر از ۵ سال	۴۰/۴
		۶ تا ۱۵ سال	۳۴
۵	سن	زیر ۲۰ سال	۲
		۲۱ تا ۳۰ سال	۲۰/۸
۶	میزان تحصیلات	کمتر از دیپلم	۱/۶
		دیپلم	۲۰
۷	تعداد افراد شاغل	کمتر از ۵ نفر	۶۹/۲
		۶ تا ۱۰ نفر	۱۴

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

بر درجه آزادی مدل p-value و شاخص RMSEA به دست آمده، حاکی از برازش خوب مدل است؛ به طوری که شاخص نسبی کای اسکور تقسیم بر درجه آزادی مدل با مقدار ۲/۴ است و با توجه به اینکه کمتر از ۳ است، نشان‌دهنده برازش خوب مدل به شمار می‌رود. همچنین مقدار p-value مدل ساختاری تحقیق برای سنجش سطح معناداری آن معادل ۰/۰۰۰ بوده است که وضعیت مناسبی را نشان می‌دهد. شاخص RMSEA مدل نیز مقدار ۰/۰۷۵ را نشان می‌دهد و با توجه به اینکه کمتر از ۰/۰۸ است، نشان‌دهنده برازش مناسب مدل است؛ بنابراین همه مؤلفه‌های شهر کارآفرین به جز دو مؤلفه وضعیت محیط اقتصادی با مقدار ۰/۲ و مؤلفه وضعیت قوانین، مقررات و سیاست‌گذاری با ۰/۳۱ مقادیر t کمتر از ۱/۹۶ و ۱/۹۶- هستند معنی دار نبوده و شش عامل دیگر تأثیر معناداری دارند که برازش مناسب مدل را نشان می‌دهد (جدول ۳).

نتایج و یافته‌های این پژوهش در دو بخش تحلیل وضعیت کلی برازش مدل و تعیین میزان تأثیر مؤلفه‌های مختلف مؤثر در اکوسیستم کارآفرینی شهر ایلام انجام شده است.

نتایج این پژوهش در قالب یک مدل عمومی شامل یک مدل اندازه‌گیری و یک مدل ساختاری مورد مطالعه قرار گرفته است. مدل اندازه‌گیری شامل ۶۰ گویه شامل هشت متغیر مکنون برون‌زا و یک متغیر مکنون درون‌زا است و فرایند تحلیل مدل ساختاری این پژوهش در دو حالت ضرایب معناداری و تخمین استاندارد مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در همه محاسبات معادلات ساختاری، بارهای عاملی که بیانگر میزان رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل مشاهده هستند، باید بالای ۰/۵ باشند و آن مقادیری که کمتر از ۰/۵ هستند، از چرخه محاسبات کنار گذاشته می‌شوند. یافته‌های کلی مدل ساختاری به منظور وضعیت برازش مدل، نشان می‌دهد شاخص نسبی کای اسکور تقسیم

جدول ۳: نتایج کلی مدل ساختاری تحقیق برای برازش مدل

کای اسکوئر	درجه آزادی	عدد معناداری	RMSEA
۲۳۹۹/۷۶	۹۹۸	۰/۰۰۰	۰/۰۷۵

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

اقتصادی، دارای شش گویه و مؤلفه قوانین و مقررات و سیاست‌گذاری با پنج گویه، در حالت تخمین استاندارد به ترتیب با ضریب تأثیر ۰/۰۲ و ۰/۰۸ و در حالت سطح معناداری با مقادیر ۰/۲۸ و ۰/۳۱ تأثیر معناداری نداشتند؛ بنابراین میزان اثرگذاری این دو عامل در وضعیت کارآفرینی شهری مورد تأیید قرار نگرفت. در مؤلفه محیط اقتصادی با توجه به بار عاملی ۶ گویه کمتر از ۰/۰۵ بود، از چرخه محاسبات حذف شد. نتایج بررسی‌های به عمل آمده مدل ساختاری تحقیق برای بررسی میزان تأثیرگذاری مؤلفه‌های شهر کارآفرین نشان می‌دهد: مؤلفه‌های محیط طبیعی با چهار گویه، عامل سازمان اداری با پنج گویه، عامل محیط اجتماعی فرهنگی با چهار گویه و عامل مراکز آموزش کارآفرینی با شش گویه، در حالت تخمین استاندارد، به ترتیب با ضرایب تأثیر ۰/۰۷۸، ۰/۰۷۵، ۰/۰۷۱ و ۰/۶۸ و در حالت سطح معناداری با مقادیر ۰/۷۷، ۰/۱۳، ۰/۹۶ و ۰/۶۸ تأثیر معناداری داشته‌اند.

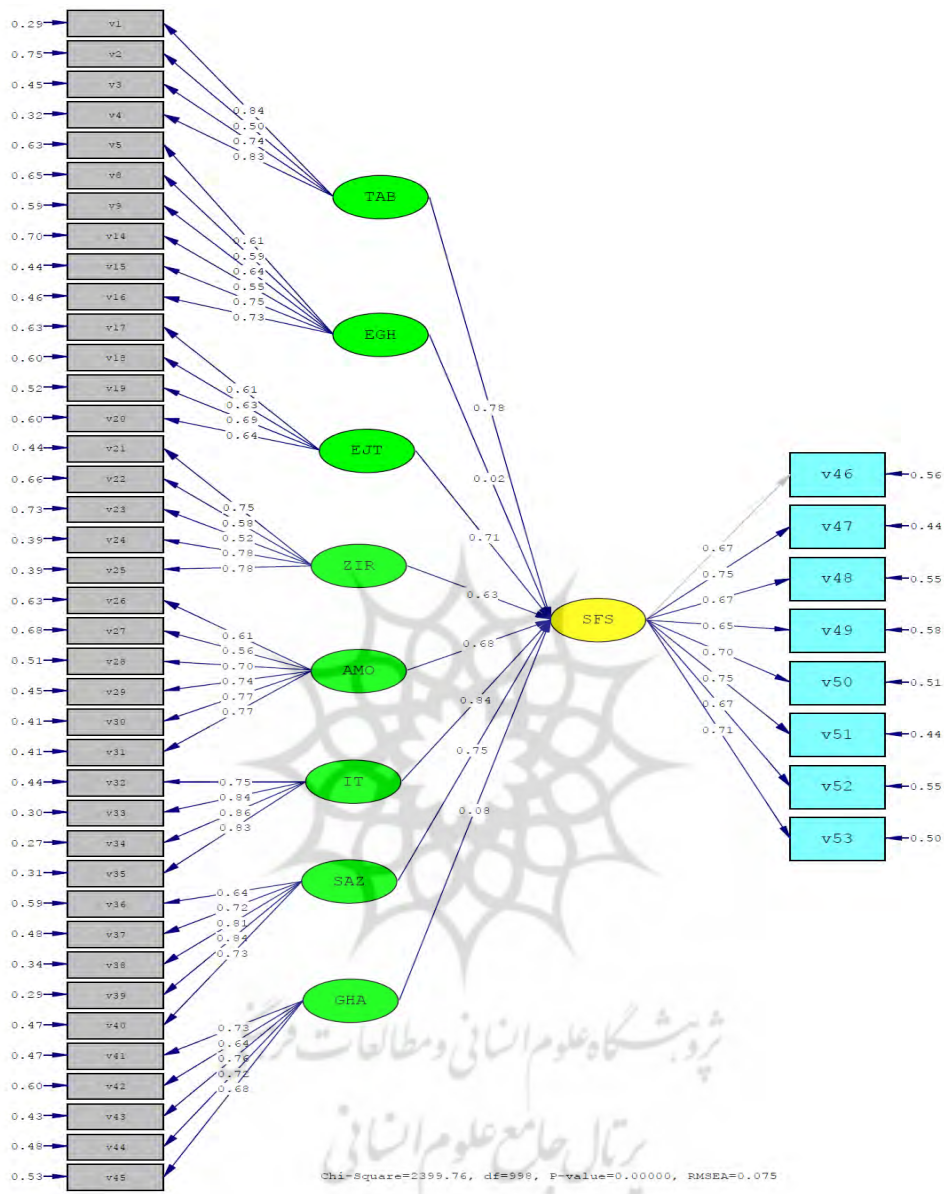
یافته‌های مدل ساختاری پژوهش برای بررسی میزان تأثیرگذاری مؤلفه‌های مختلف در سازمان فضایی شهر کارآفرین در حالت تخمین استاندارد نشان می‌دهد:

متغیر مستقل و مکنون وضعیت فناوری اطلاعات و ارتباطات شامل چهار گویه در حالت تخمین استاندارد با ضریب مسیر ۰/۸۴ و در حالت ضرایب معناداری، سطح معناداری ۱۰/۹۱ بیشترین تأثیر معنادار را در سازمان فضایی شهر ایلام داشته است و مورد تأیید قرار می‌گیرد و مؤلفه محیط زیرساخت شهری دربرگیرنده پنج گویه در حالت تخمین استاندارد با ضریب تأثیر ۰/۶۳ و در حالت سطح معناداری با ۹/۲۸ کمترین تأثیر را در سازمان فضایی شهر ایلام بر جای گذاشته است؛ بنابراین این عامل نشان‌دهنده این واقعیت است که فناوری اطلاعات نقش اساسی و تعیین‌کننده‌ای در توسعه و ترویج شهر کارآفرین دارد و نیازمند توجه جدی در برنامه‌های توسعه شهر کارآفرین است. همچنین یافته‌های پژوهش در مورد دو مؤلفه محیط

جدول ۴: نتایج کلی مدل ساختاری

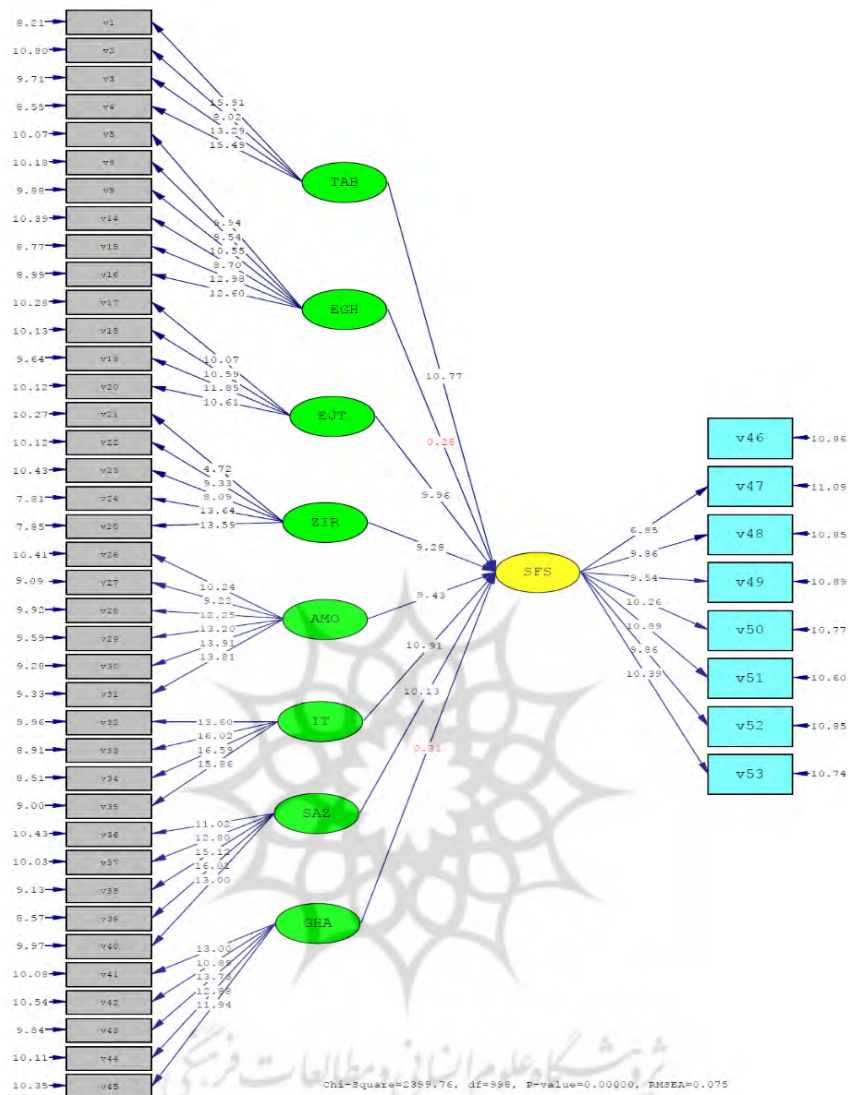
مسیر	ضریب مسیر	سطح معناداری	نتیجه
عامل محیط طبیعی سازمان فضایی شهر	۰/۷۸	۱۰/۷۷	تأیید
عامل محیط اقتصادی سازمان فضایی شهر	۰/۰۲	۰/۲۸	رد
عامل محیط اجتماعی- فرهنگی سازمان فضایی شهر	۰/۷۱	۹/۹۶	تأیید
عامل محیط زیرساخت شهری سازمان فضایی شهر	۰/۶۳	۹/۲۸	تأیید
عامل مراکز آموزش کارآفرینی سازمان فضایی شهر	۰/۶۸	۹/۴۳	تأیید
عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات سازمان فضایی شهر	۰/۸۴	۱۰/۹۱	تأیید
عامل سازمان اداری سازمان فضایی شهر	۰/۷۵	۱۰/۱۳	تأیید
عامل قوانین، مقررات و سیاست‌گذاری سازمان فضایی شهر	۰/۰۸	۰/۳۱	رد

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

شکل ۲: مدل ساختاری تحقیق در حالت تخمین استاندارد

تهیه و ترسیم: نگارندگان، ۱۴۰۱

شکل ۳: مدل ساختاری تحقیق در حالت ضرایب معناداری

تهیه و ترسیم: نگارندگان، ۱۴۰۱

نتیجه

ساختار فضایی، سازماندهی بهینه عناصر و اجزای یک سیستم است که تحت تأثیر عوامل مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و طبیعی پدید می‌آید و منجر به شکل‌گیری سازمان فضایی منحصر به فرد متناسب با کارکرد مشخص سیستم و زیرسیستم‌ها خواهد شد. کمیت، کیفیت، چیدمان و روابط این عوامل و اجزا در تعامل با همدیگر قادر است یک سیستم قوی یا ضعیف را به وجود آورد. این سازمان فضایی و به تبع آن فرایند فضایی در طول

زمان شکل می‌گیرد و به مرور زمان بعدها رشد یافته، به بالندگی رسیده یا دچار زوال و دگرگونی شده است. سازمان فضایی به ترتیب و توزیع نظام‌یافته واحدها و عناصر یک مجموعه در فضا در راستای عملکردهای عمومی مجموعه اطلاق می‌شود. یکی از ابعاد رویکرد توسعه پایدار شهری، بُعد اقتصادی آن است. پایداری اقتصادی، به معنای برابری تخصیص بهتر، مدیریت کاراتر منابع و همچنین جریان مستمر سرمایه‌گذاری خصوصی و دولتی است. نقش کارآفرینی در توسعه اقتصادی،

مقررات تسهیل‌گر در زمینه مالی و بیمه‌ای از سوی دیگر، بازدهی پایین و افزایش هزینه مراکز کارآفرینی نشان می‌دهد شرایط اقتصادی مناسبی برای فعالیتهای کارآفرینانه شهر وجود ندارد؛ بنابراین نیازمند سازماندهی مجدد در زمینه متغیرهای مورد مطالعه در این پژوهش همچون اجاره بالا و افزایش قیمت زمین، کمبود تسهیلات و منابع مالی لازم، شرایط نامناسب بیمه و ابهام در شرایط مالیات در بروز این وضعیت مؤثر بوده‌اند.

نتیجه قابل توجه در این تحقیق اهمیت بالای عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات با ۰/۸۴ و سطح معنی‌داری ۱۰/۹۱ است که به‌عنوان مهم‌ترین عامل در سازمان فضایی کارآفرینی شهر ایلام نقش کرده است. توجه جدی به توسعه زیرساخت‌های لازم در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات همچون پهنای باند اینترنت، شبکه‌سازی در بستر فضای مجازی، دسترسی مجازی به بازارهای جهانی و ملی خرید و فروش محصولات موردنیاز با توجه به هزینه بالای زمین و اجاره بالای مراکز فعالیت مورد تأکید است. از دیگر سو، نتایج پژوهش نشانگر میزان اهمیت پایین‌تر دو عامل نقش آموزش و زیرساخت‌های شهری در مقایسه با دیگر عوامل است که با مقادیر ضریب تأثیر ۰/۶۸ و ۰/۶۳ نشان‌دهنده وضعیت نامناسب این دو مؤلفه به‌صورت کمی و کیفی است. توجه به برگزاری دوره‌های آموزش کارآفرینی، ایجاد مراکز کارآفرینی و مهارت‌افزایی در سطح شهر به‌ویژه محلات شهری، ایجاد مراکز فروش و نمایشگاه‌های لازم برای عرضه محصولات تولیدی مهم‌ترین اقدامات در این راستا به شمار می‌روند.

منحصر به افزایش بازده و درآمد سرانه نیست؛ بلکه شامل پایه‌گذاری و آغاز اعمال تغییرات ساختاری در فعالیت اقتصادی و اجتماعی است. در حال حاضر سیر تحولات جهانی، کارآفرینان را در خط مقدم توسعه فناوری و توسعه اقتصادی قرار داده است. در شرایط اقتصادی دنیای معاصر که بیکاری معضل اصلی اغلب کشورهای دنیا به‌ویژه کشورهای در حال توسعه به شمار می‌رود، کارآفرینی ساختارمند می‌تواند یک اقدام اساسی برای دستیابی به اقتصاد پایدار، اشتغال پایدار، افزایش تولید ناخالص ملی و کاستن بار بسیاری از پیامدهای معضلات اجتماعی- فرهنگی به شمار آید. در این پژوهش عوامل مختلفی مانند محیط طبیعی شهر، محیط اقتصادی، محیط اجتماعی- فرهنگی، زیرساخت‌های شهری، کیفیت مراکز آموزشی کارآفرینی شهری، فناوری اطلاعات و ارتباطات، سازمان اداری شهر کارآفرین و همچنین قوانین و مقررات مرتبط با کارآفرینی شهری به‌عنوان اجزای اصلی سازمان فضایی یک شهر کارآفرین مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند. کارایی و اثربخشی شهر مورد مطالعه در زمینه کارآفرینی شهری منوط به توجه همزمان به همه عوامل بررسی شده برای تحقق کارآفرینی شهری و درنهایت پویایی اقتصادی است. معنادارنشدن دو عامل محیط اقتصادی ۰/۰۲ و مجموعه قوانین، مقررات و سیاست‌گذاری مرتبط با کارآفرینی با ۰/۰۸ نشان‌دهنده وضعیت نامناسب این دو عامل در میان سایر عوامل در شهر ایلام به شمار می‌رود که نشان می‌دهد این دو مؤلفه باید مورد توجه قرار گیرند. به نظر می‌رسد وجود قوانین و مقررات دست‌وپاگیر از یک طرف و نبود قوانین و

منابع

- بابایی هزه‌جان، مجتبی؛ علی پیران‌نژاد؛ حسین محمدپورزرنندی؛ مجتبی امیری (۱۳۹۵). شناسایی عوامل اقتصادی مؤثر بر کارآفرینی شهری (مطالعه موردی: شهر تهران)، اقتصاد و مدیریت شهری. دوره ۵. شماره ۱. صفحات ۸۳-۹۹.
<https://www.sid.ir/paper/224887/fa>
- حضرت‌زاده، مرتضی (۱۳۹۵). بررسی نقش شهرداری‌ها در بهبود و ارتقای کارآفرینی شهری با تمرکز بر مدیریت شهری، دومین کنگره بین‌المللی علوم زمین و توسعه شهری. تبریز.
<https://www.sid.ir/paper/240376/fa>
- دفتر توسعه کارآفرینی و بهره‌وری نیروی کار (۲۰۱۸). گزارش جهانی کارآفرینی، وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی. شرفی، وحید (۱۳۹۳). لیزرل؛ آموزش گام‌به‌گام، انتشارات هاوار. چاپ اول.
- صرافی، مظفر (۱۳۶۴). سیری در مباحث توسعه فضایی با نگاهی ویژه به طرح آمایش سرزمین، چاپ اول. سازمان برنامه و بودجه. تهران.
- شیخی، حجت (۱۳۹۷). تحلیل توان‌های محیطی برای توسعه شهری (مطالعه موردی: شهر ایلام)، پژوهش‌های جغرافیای انسانی. دوره ۵۰. جلد ۱. صفحات ۱۴۴-۱۲۷.
https://jhgr.ut.ac.ir/article_59312.html
- مهندسان مشاور بعد تکنیک (۱۳۹۲). مطالعات بازنگری طرح جامع، اداره کل راه و شهرسازی استان ایلام.
- هومن، حیدرعلی (۱۳۹۵). مدل‌یابی مهادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار لیزرل، انتشارات سمت. تهران. چاپ هفتم.

References

- Abella, A., Ortiz-de-Urbina-Criado, M., & De-Pablos-Heredero, C. (2017). A model for the analysis of data-driven innovation and value generation in smart cities' ecosystems. *Cities*, 64, 47-53.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275116303845>
- Allwinkle, S., & Cruickshank, P. (2011). Creating smart-er cities: An overview. *Journal of urban technology*, 18(2), 1-16.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10630732.2011.601103>
- Alvarez, S. A., & Barney, J. B. (2007). Discovery and creation: Alternative theories of entrepreneurial action. *Strategic entrepreneurship journal*, 1(1-2), 11-26.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/sej.4>
- Anthopoulos, L. G., & Vakali, A. (2012). Urban planning and smart cities: Interrelations and reciprocities. In *The Future Internet: Future Internet Assembly 2012: From Promises to Reality* 9 (pp. 178-189).
https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/28083/10.1007_978-3-642-30241-1.pdf
- Barile, S., Ciasullo, M. V., Iandolo, F., & Landi, G. C. (2021). The city role in the sharing economy: Toward an integrated framework of practices and governance models. *Cities*, 119, 103409.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275121003085>
- Bernardi, M., & Diamantini, D. (2018). Shaping the sharing city: An exploratory study on Seoul and Milan. *Journal of Cleaner Production*, 203, 30-42.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0959652618324764>
- Chong, Z., & Pan, S. (2020). Understanding the structure and determinants of city network through intra-firm service relationships: The case of Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area. *Cities*, 103, 102738.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275119304755>
- Currie, M. (2020). Data as performance—Showcasing cities through open data maps. *Big Data & Society*, 7(1), 2053951720907953.
<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/2053951720907953>
- Foss, N. J., & Klein, P. G. (2012). *Organizing entrepreneurial judgment: A new approach to the firm*. Cambridge University Press.
<https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=FN1iBp2oqOoC&oi=fnd&pg=PR5&dq=Foss>

- Gao, X., Meng, J., Ling, Y., Liao, M., & Cao, M. (2022). Localisation economies, intellectual property rights protection and entrepreneurship in China: A Bayesian analysis of multi-level spatial correlation. *Structural Change and Economic Dynamics*, 61, 156-165.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0954349X22000182>
- He, J., Huang, X., & Xi, G. (2018). Urban amenities for creativity: An analysis of location drivers for photography studios in Nanjing, China. *Cities*, 74, 310-319.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275117311538>
- He, Q., He, W., Song, Y., Wu, J., Yin, C., & Mou, Y. (2018). The impact of urban growth patterns on urban vitality in newly built-up areas based on an association rules analysis using geographical 'big data'. *Land Use Policy*, 78, 726-738.
- Jiaqi, C. A. I. (2021). Measurement and Characteristics of Employment Centers in Shenzhen: A Study Using Enterprise Survey Data in 2017. *Journal of Landscape Research*, 13(3), 51-62.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264837718306938>
- Jacobs, J., 1961. *Death and life of great American cities...* New York: NY: Random House.
<https://www.academia.edu/download/58736355/5816-15512-1-PB20190328-113674-17px9eh.pdf>
- Jiaqi, C. A. I. (2021). Measurement and Characteristics of Employment Centers in Shenzhen: A Study Using Enterprise Survey Data in 2017. *Journal of Landscape Research*, 13(3), 51-62.
<https://search.proquest.com/openview/00e67f16b32d46c2b5e2e7371fe5b87c/1?pq-origsite=gscholar&cbl>
- Las Casas, G., Lombardo, S., Murgante, B., Pontrandolfi, P., & Scorza, F. (2014). Open data for territorial specialization assessment territorial specialization in attracting local development funds: an assessment procedure based on open data and open tools. *TeMA-Journal of Land Use, Mobility and Environment*.
<http://www.serena.unina.it/index.php/tema/article/view/2557>
- Mayhew, L. D., & Leonardi, G. (1982). Equity, efficiency, and accessibility in urban and regional health-care systems. *Environment and Planning A*, 14(11), 1479-1507.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1068/a141479?journalCode=epna>
- Mendoza, G., Llopis, J., Gasco, J., & Gonzalez, R. (2021). Entrepreneurship as seen by entrepreneurs in a developing country. *Journal of Business Research*, 123, 547-556.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0148296320306962>
- Neves, F. T., de Castro Neto, M., & Aparicio, M. (2020). The impacts of open data initiatives on smart cities: A framework for evaluation and monitoring. *Cities*, 106, 102860.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275120312087>
- Penco, L., Ivaldi, E., Bruzzi, C., & Musso, E. (2020). Knowledge-based urban environments and entrepreneurship: Inside EU cities. *Cities*, 96, 102443.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S026427511930006X>
- Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of management review*, 25(1), 217-226.
<https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/amr.2000.2791611>
- Townsend, A. M. (2001). Network cities and the global structure of the Internet. *American behavioral scientist*, 44(10), 1697-1716.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/00027640121957998?journalCode=absb>
- Zheng, S., & Du, R. (2020). How does urban agglomeration integration promote entrepreneurship in China? Evidence from regional human capital spillovers and market integration. *Cities*, 97, 102529.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275119307437>
- Zhou, N. (2022). Research on urban spatial structure based on the dual constraints of geographic environment and POI big data. *JOURNAL OF KING SAUD UNIVERSITY SCIENCE*, 34(3).
https://scholar.google.com/scholar?hl=en&as_sdt=0%2C5&q=Zhou%2C+N.+%282022%29.+Research+on+urban+spatial+structure+based+on+the+dual+constraints+of+geographic+environment